

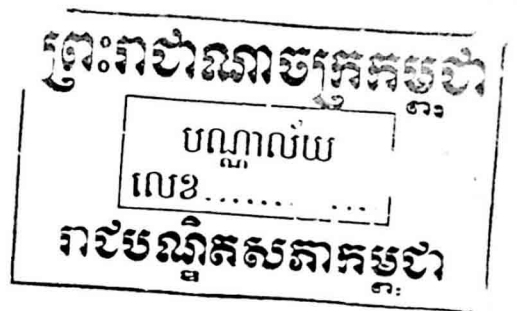
រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា

សុវត្ថុឌ្ឍិកម្មផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា

Improving Rice Production in Cambodia

ដួង ប៉ារីស

និក្ខេបបទបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម

ឯកទេស : អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ : បណ្ឌិតសភាចារ្យ ជា លោក

មាតិកា

	ទំព័រ
ឧទ្ទិសស្នាដៃ.....	vii
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ.....	viii
អំណះអំណាង.....	x
អក្សរកាត់ (ប្រើក្នុងនិក្ខេបបទនេះ).....	xi
មូលន័យសង្ខេប.....	xiii
មូលន័យសង្ខេបជាភាសាអង់គ្លេស.....	xiv
សង្ខេបនិក្ខេបបទ.....	xv
សង្ខេបនិក្ខេបបទជាភាសាអង់គ្លេស.....	xxv
អារម្ភកថា.....	xxxv

សេចក្តីផ្តើម

១- លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	១
២- ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	២
៣- គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៣
៤- ដែនកំណត់និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៣
៥- វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៤
៦- សារប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ.....	៦
៧- ចេតនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៧

ជំពូក ១

សំយោគបណ្ណាល័យសាស្ត្រ

១- គោលនយោបាយអន្តរជាតិគាំទ្រផលិតកម្មស្រូវក្នុងពិភពលោក.....	៨
១.១- គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍.....	៨
១.២- កិច្ចប្រជុំកំពូល G-8.....	៩
១.៣- គោលនយោបាយរបស់ IRRI.....	១០
១.៤- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ទីក្រុងប៉ារីស.....	១២
១.៥- ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្ររបស់អង្គការ FAO.....	១៣
២- គោលនយោបាយជាតិគាំទ្រផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា.....	១៤
២.១- គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ជាតិ.....	១៥

២.២- យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ.....	១៦
២.៣- ផែនការអភិវឌ្ឍន៍យុទ្ធសាស្ត្រជាតិ.....	១៨
២.៤- យុទ្ធសាស្ត្រកសិកម្មនិងទឹក.....	២០
២.៥- គោលនយោបាយជំរុញផលិតកម្មស្រូវនិងការនាំចេញអង្ករ.....	២២
៣- យន្តការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិ.....	២៤
៣.១- ស្ថាប័នរដ្ឋ.....	២៤
៣.២- កិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគីនិងពហុភាគី.....	២៧
៣.៣- ក្រុមការងារបច្ចេកទេសកសិកម្មនិងទឹក.....	២៨
៤- លក្ខណៈទូទៅនៃដីដំណាំស្រូវប្រទេសកម្ពុជា.....	៣១
៤.១- ដីទំនាបល្អបំបាស់និង/ឬដីល្អបំបាស់.....	៣១
៤.២- ដីដែលបានវិវឌ្ឍពីសិលាមេ.....	៣២
៤.៣- ដីទំនាបលិចទឹកសកម្ម.....	៣២
៤.៤- ក្រុមដីសំខាន់ៗនៅកម្ពុជា.....	៣៣

ជំពូក ២

លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ

១- ស្ថានភាពនៃផលិតកម្មស្រូវក្នុងពិភពលោក.....	៣៧
១.១- ការប្រើប្រាស់អង្ករក្នុងពិភពលោក.....	៣៧
១.១.១- កំណើនប្រជាពលរដ្ឋ.....	៣៧
១.១.២- បរិមាណអង្ករប្រើប្រាស់.....	៣៨
១.២- ការផលិតស្រូវក្នុងពិភពលោក.....	៤០
១.២.១- បរិមាណផលស្រូវ.....	៤០
១.២.២- ផ្ទៃដីដំណាំស្រូវ.....	៤២
១.២.៣- ទិន្នផលស្រូវ.....	៤៣
១.៣- ការនាំចេញអង្ករក្នុងពិភពលោក.....	៤៤
១.៣.១- បរិមាណអង្ករនាំចេញ.....	៤៥
១.៣.២- តម្លៃអង្ករនាំចេញ.....	៤៦
២- បញ្ហាប្រឈមចំពោះផលិតកម្មស្រូវក្នុងពិភពលោក.....	៤៧
២.១- សីតុណ្ហភាព.....	៤៨
២.២- ផ្ទៃដីដាំស្រូវ.....	៤៨
២.៣- ទឹកស្រោចស្រព.....	៤៩
២.៤- ទិន្នផលស្រូវ.....	៤៩

២.៥- ថ្លៃដើមផលិត.....	៥០
២.៦- ធាតុអាកាស.....	៥០
២.៧- តម្រូវការជីវិតន្ទៈ.....	៥១
៣- លទ្ធភាពនៃការពង្រីកផលិតកម្មស្រូវក្នុងពិភពលោក.....	៥១
៣.១- ពូជស្រូវកូនកាត់.....	៥២
៣.២- ពូជស្រូវពិសេស.....	៥២
៣.៣- ជីវៈបច្ចេកវិទ្យា.....	៥៣
៣.៤- លទ្ធភាពផ្សេងៗទៀត.....	៥៣
៤- បទពិសោធន៍ពីប្រទេសផលិតស្រូវចម្បងៗក្នុងទ្វីបអាស៊ី.....	៥៤
៤.១- ប្រទេសថៃ.....	៥៤
៤.២- ប្រទេសវៀតណាម.....	៥៦
៤.៣- ប្រទេសចិន.....	៥៧
៥- ស្ថានភាពនៃផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា.....	៥៨
៥.១- សមាសភាគវិស័យកសិកម្មក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ.....	៥៩
៥.១.១- សមាសភាគវិស័យកសិកម្មក្នុង GDP.....	៥៩
៥.១.២- សមាសភាគផ្នែកនានាក្នុងវិស័យកសិកម្ម.....	៦០
៥.១.៣- កំណើនវិស័យកសិកម្ម.....	៦១
៥.២- តម្រូវការស្រូវនៅកម្ពុជា.....	៦១
៥.២.១- កំណើនប្រជាពលរដ្ឋ.....	៦២
៥.២.២- តម្រូវការស្រូវ.....	៦២
៥.៣- ផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា.....	៦៣
៥.៣.១- បរិមាណផលស្រូវ.....	៦៤
៥.៣.២- ផ្ទៃដីដំណាំស្រូវ.....	៦៤
៥.៣.៣- ទិន្នផលស្រូវ.....	៦៥
៥.៤- អតិរេកផលស្រូវ.....	៦៦
៦- បញ្ហាប្រឈមចំពោះផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា.....	៦៨
៦.១- កត្តាដី.....	៦៨
៦.២- កត្តាទឹក.....	៦៩
៦.៣- កត្តាមនុស្ស.....	៧០
៦.៤- កត្តាបច្ចេកទេស.....	៧១
៦.៥- កត្តាគ្រប់គ្រង.....	៧២
៦.៦- កត្តាធម្មជាតិ.....	៧២

៦.៧- កត្តាជម្ងឺនិងសត្វល្អិតចង្រៃ.....	៧៤
៦.៨- កត្តាធាតុចូលកសិកម្ម.....	៧៥
៧- ការផ្ទៀងផ្ទាត់សម្មតិកម្ម.....	៧៦
៧.១- សម្មតិកម្មទី១ ៖ ដីដំណាំស្រូវពុំសូវមានជីជាតិ.....	៧៦
៧.២- សម្មតិកម្មទី២ ៖ ទឹកស្រោចស្រែពមានការខ្វះខាត.....	៧៧
៧.៣- សម្មតិកម្មទី៣ ៖ កសិករមានបំណងបោះបង់ចោលការធ្វើស្រែ.....	៧៨
៧.៤- សម្មតិកម្មទី៤ ៖ កសិករនៅរក្សាទម្លាប់ធ្វើស្រែតាមបែបប្រពៃណី.....	៧៩
៨- សក្តានុពលផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា.....	៨០
៨.១- ធនធានដីដំណាំស្រូវ.....	៨០
៨.១.១- ផ្ទៃដីដំណាំស្រូវបច្ចុប្បន្ន.....	៨១
៨.១.២- ការពង្រីកផ្ទៃដីដំណាំស្រូវ.....	៨១
៨.១.៣- ការបង្កើនគុណភាពដីដំណាំស្រូវ.....	៨៣
៨.២- ធនធានទឹកស្រោចស្រែ.....	៨៣
៨.២.១- បរិមាណធារទឹក.....	៨៣
៨.២.២- ប្រព័ន្ធស្រោចស្រែបច្ចុប្បន្ន.....	៨៤
៨.២.៣- ការពង្រីកប្រព័ន្ធស្រោចស្រែ.....	៨៥
៨.២.៤- ការបង្កើនការថែទាំប្រព័ន្ធស្រោចស្រែ.....	៨៧
៨.៣- ធនធានសេនេទិច.....	៨៨
៨.៣.១- ពូជស្រូវប្រពៃណី.....	៨៨
៨.៣.២- ពូជស្រូវដែលបានរំដោះ.....	៨៩
៨.៤- ធនធានមនុស្ស.....	៩០
៨.៤.១- ប្រជាកសិករ.....	៩០
៨.៤.២- មន្ត្រីរាជការ.....	៩២
៨.៤.៣- និស្សិតកសិកម្ម.....	៩៣
៨.៤.៤- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍.....	៩៥

ជំពូក ៣

ការពិភាក្សាលើលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ

១- ការវិភាគតាមវិធាន SWOT.....	៩៦
១.១- ចំណុចខ្លាំង.....	៩៦
១.២- ចំណុចខ្សោយ.....	៩៦
១.៣- កាលានុវត្តភាព.....	៩៧

១.៤- ឧបសគ្គ.....	៩៧
២- វិធានការបង្កើនផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា.....	៩៨
២.១- ការសម្រិតសម្រាំងពូជស្រូវ.....	៩៨
២.១.១- ការកសាងផែនការ.....	៩៩
២.១.២- ការអនុវត្តផែនការ.....	១០០
២.១.៣- ការវាយតម្លៃការអនុវត្ត.....	១០១
២.២- ការកែលម្អគុណភាពដីកសិកម្ម.....	១០១
២.២.១- ការកំណត់តំបន់កសិកម្ម.....	១០២
២.២.២- ការអនុវត្តផែនការ.....	១០២
២.២.៣- ការវាយតម្លៃការអនុវត្ត.....	១០៣
២.៣- ការពង្រីកទឹកស្រោចស្រព.....	១០៣
២.៣.១- ការកសាងផែនការមេ.....	១០៤
២.៣.២- ការអនុវត្តផែនការមេ.....	១០៤
២.៣.៣- ការវាយតម្លៃការអនុវត្ត.....	១០៥
២.៤- ការអនុវត្តបច្ចេកទេសប្រពលកម្មដំណាំស្រូវ.....	១០៥
២.៤.១- ការកសាងផែនការ.....	១០៦
២.៤.២- ការអនុវត្តផែនការ.....	១០៦
២.៤.៣- ការវាយតម្លៃការអនុវត្ត.....	១០៧
២.៥- ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន.....	១០៧
២.៥.១- ការកសាងផែនការ.....	១០៨
២.៥.២- ការអនុវត្តផែនការ.....	១០៨
២.៥.៣- ការវាយតម្លៃការអនុវត្ត.....	១១១
២.៦- ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍កសិករ.....	១១១
២.៦.១- ការកសាងផែនការ.....	១១២
២.៦.២- ការអនុវត្តផែនការ.....	១១២
២.៦.៣- ការវាយតម្លៃការអនុវត្ត.....	១១៣
២.៧- ការទប់ទល់នឹងហានិភ័យ.....	១១៣
២.៧.១- ព្យាករណ៍.....	១១៤
២.៧.២- អន្តរាគមន៍.....	១១៥
២.៧.៣- ការវាយតម្លៃកិច្ចអន្តរាគមន៍.....	១១៦
៣- យន្តការសម្រាប់អនុវត្តវិធានការ.....	១១៦
៣.១- ក្រុមយុទ្ធសាស្ត្រ.....	១១៦

៣.១.១- សមាសភាព.....	១១៦
៣.១.២- គូនាទី.....	១១៧
៣.២- ក្រុមអនុវត្តន៍.....	១១៨
៣.២.១- អង្គភាពពាក់ព័ន្ធ.....	១១៨
៣.២.២- គូនាទី.....	១១៩
៣.៣- ក្រុមចំណេះដឹង.....	១២០
៣.៣.១- អង្គភាពពាក់ព័ន្ធ.....	១២០
៣.៣.២- គូនាទី.....	១២១
៣.៤- ក្រុមទទួលផល.....	១២២
៣.៤.១- អ្នកទទួលផល.....	១២២
៣.៤.២- គូនាទី.....	១២៣

សន្និដ្ឋាន

សន្និដ្ឋាន.....	១២៤
-----------------	-----

គន្ថនិទ្ទេស

ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ ប្រវត្តិដំណាំស្រូវ

ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ផលិតផលស្រូវក្នុងពិភពលោក (ឆ្នាំ ១៩៦១-២០០៩)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ផ្ទៃដីដំណាំស្រូវក្នុងពិភពលោក (ឆ្នាំ ១៩៦១-២០០៩)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ ទិន្នផលស្រូវក្នុងពិភពលោក (ឆ្នាំ ១៩៦១-២០០៩)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៥៖ បរិមាណអង្ករនាំចេញក្នុងពិភពលោក (ឆ្នាំ ១៩៦១-២០០៦)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៦៖ បរិមាណអង្ករនាំចូលក្នុងពិភពលោក (ឆ្នាំ ១៩៦១-២០០៦)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៧៖ ផលិតផលស្រូវនៅប្រទេសកម្ពុជា (ឆ្នាំ ២០០១-២០១០)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៨៖ ផលិតផលស្រូវវិស្សានិងប្រាំងនៅកម្ពុជា (ឆ្នាំ ២០១០-២០១១)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៩៖ ពូជស្រូវសំខាន់ៗចំនួន ១០ ពូជនៅកម្ពុជា

ឧបសម្ព័ន្ធទី១០៖ បច្ចេកទេសប្រពលកម្មដំណាំស្រូវ